

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Lietuvos bekelės lenktynių čempionate („rally-raid“) automobilių ekipažo nariai yra atsakingi už skirtingus dalykus. Pagrindinė šturmano misija – skaityti kelio knygą ir rodyti vairuotojui, kur važiuoti, o šio – valdyti automobilį kuo tiksliau, greičiau ir vykdyti šturmano nurodymus. Tame pačiame čempionate dalyvauja ir motociklininkai, o jų misija sudėtingesnė – abu darbus turi daryti patys. Kaip tai įmanoma?

Ant motociklų montuojamas specialus prietaisas, kuriame kelio knyga tampa į ruloną suvyniotu kelių metrų ilgio popieriaus lapu. Motociklininkas važiuodamas rankomis vis prasuka ruloną ir taip mato naujus nurodymus, kur važiuoti toliau. Vienos dienos etapas, priklausomai nuo kilometražo, būna suskirstytas į kelis šimtus nuorodų, kuriose pažymėtos kelių sankirtos, atstumai, išskirtinės vietos ar kiti organizatorių svarbiais laikomi dalykai.

Svarbiausi - namų darbai

Aidas Bubinas šiais metais dalyvavo tik viename Lietuvos „rally-raid“ čempionato etape, tačiau aplankė ne vienas varžybas užsienyje – užėmė 3 vietas 9 dienų trukmės „Breslau rallye Poland“, 8 dienų „Balkan offroad rallye“, o 2017 m. buvo antras 8 dienų „Ladoga trophy“. Motociklininkas jau užsiregistravo ir į finalinį Lietuvos čempionato etapą, vyksiantį spalio 12-13 d. Tauragėje.

„Važiuodamas motociklu neturi galimybės ilgai žiūrėti į kelio knygą – turi suprasti simbolius vos žvilgtelėjęs. Kai greitis didesnis, simbolių įžiūrėti neįmanoma, tad kiekvieną vakarą būtina praleisti bent valandą prie kitos dienos kelio knygos ir pasižymėti svarbiausias jos dalis“, – pasakoja A. Bubinas.

Žymėjimas aktualus ne tik motociklininkams, bet ir automobilių ekipažų šturmanams, todėl visi kiekvieną vakarą užsiima kelio knygų spalvinimu, mat šias gauna juodai-baltas. Konkrečias spalvas išspėjimams pažymėti daugelis naudoja skirtingas, tačiau principai vienodi: pažymėti pagrindinį kelią ir sudėtingiausias kliūtis, o neesminę informaciją palikti juodą.

Kuo labiau patyręs motociklininkas ar šturmanas, tuo daugiau spalvų jis naudoja. Naujokai paprastai visą informaciją pažymi 1-2 spalvomis, o kai kurie patyrę Dakaro ralio šturmanai naudoja net 6. Skirtingomis spalvomis žymimos teisinga, neteisinga kryptis, organizatorių pažymėtos kelio kliūtys, greičio apribojimai ir t. t.

A. Bubinas kiekvieną kelio vingį, kuriuo reikia važiuoti, pažymi žaliai, o pagrindines kliūtis – oranžine arba rožine spalvomis. Ta pačia spalva jis pažymi ir „Way points“ – specialius žemėlapyje nurodytus taškus, pro kuriuos dalyviai turi pravažiuoti. Kartais, kai greitis

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

didesnis, praverčia ir neteisingų kelių žymėjimas kita spalva – pavyzdžiui, jeigu žaliai nuspalvinama teisinga kryptis, visos kitos pažymimos raudonai. Važiuojant dideliu greičiu tai padeda orientuotis ir suprasti tinkamą važiavimo kryptį akimirka pažiūrėjus į kelio knygą.

„Organizatoriai finišavus pasiima GPS duomenis iš tavo motociklo ir mato, prie kurių „way points“ buvai privažiavęs, o kuriuos praleidai. Todėl juos pažymiu kita spalva – tai padeda atkreipti dėmesį ir jų nepraleisti. Visada pažymiu ir „Stop“ ženklus, greičio apribojimus – tuos dalykus, kur padarius klaidą galima prarasti daugiausia ir už ką skiriamos didžiausios baudos“, – aiškina motociklininkas.

Orientacija kritiškai svarbi

Dėl kelio knygos „rally-raid“ varžybose motociklininkams reikia ne tik sugebėjimų greitai važiuoti, ištvermės, bet ir puikių orientavimosi įgūdžių. Vienas motociklininkas gali būti labai greitas motokroso ar *enduro* varžybose, tačiau prastai skaityti kelio knygą ir aukšto rezultato jis nepasiekia.

Tikslumas čia taip pat svarbus. A. Bubinas prisiminė atvejį, kuomet neteisingai pasižymėjo kelio knygą – viename iš kelių šimtų laukelių suklydo spalvindamas kryptis: teisingą kelią pažymėjo raudonai, o neteisingą – žaliai. Ir nuvažiavo ne ta kryptimi.

„Vieną kartą nusukus ne ten, svarbu kuo greičiau suprasti klaidą. Sekdamas kelio knygą, pastebi, jog atstumai pradeda nesutapti, netgi posūkių kryptis, tad paprastai dėl vieno nuklydimo prarandamos kelios minutės. Grįžus į teisingą kelią, būna sudėtinga vėl susigaudyti kelio knygoje, skaičiuoti teisingą atstumą. Tokiais atvejais praverčia šaltas protas ir sugebėjimas mintyse viską „nununinti“, – sako Lietuvos „rally-raid“ čempionato dalyvis.

Automobilių ekipažams paprasčiau

Visureigių ekipažams tikslumas svarbus ne ką mažiau – nuklydus automobilį apsukti sunkiau nei motociklą. Tačiau visureigių ekipažuose paprastai būna po du žmones, o „Tourism“ klasėje jų skaičių riboja tik automobilis – kiek yra sėdimų vietų, tiek gali būti ir ekipažo narių.

Pavyzdžiui, „Tourism“ klasės lyderių „Stihl“ ekipažo „Nissan Navara“ pikape yra trys ekipažo nariai. Vienas atsakingas už vairavimą, du – už navigaciją. Taip klaidų tikimybė sumažinama iki minimumo, o net ir nuvažiavus ne ten, grįžti į teisingą kelią lengviau. Kai kuriuos „Tourism“ klasės ekipažus sudaro net keturi žmonės – tai leidžia orientuotis vienu

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

metu naudojant kelis navigacijos įrenginius.

Spalio 12-13 dienomis ketvirtasis, finalinis 2018 m. sezono Lietuvos bekelės lenktynių čempionato etapas vyks Tauragės rajone. Jame dalyvaus trims klasėms priskiriami visureigiai - „Tourism“, „Extreme“ ir „Sport“ bei bus atskira motociklų įskaita. Tradiciškai gausiausia turėtų būti „Tourism“ klasė, kurioje varžosi kasdieniniais visureigiais važiuojantys ekipažai. Juose gali būti tiek žmonių, kiek automobilyje yra sėdimų vietų, o dalyviai varžosi orientacinėse rungtyse. „Extreme“ klasės dalyviai varžosi orientacinėse rungtyse ir greičio ruožuose, o „Sport“ bei motociklų įskaitos dalyviai - greičio ruožuose.

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

Motociklininkai bekelės varžybose atlieka dviejų žmonių darbą

